

PRADILLA CARDONA, Miquel Àngel (ed.). *Fabra, encara*. Actes del III Col·loqui Internacional “La lingüística de Pompeu Fabra” (Tarragona, 17, 18 i 19 de desembre de 2008). Barcelona: Institut d’Estudis Catalans, 2012. Biblioteca Filològica, LXXIII. 504 pàgs. [17 x 24].

Actes del col·loqui organitzat pel Departament de Filologia Catalana i l’Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús de la Universitat Rovira i Virgili (Tarragona). El primer col·loqui dedicat a Fabra va ser l’any 1998, amb motiu de la commemoració del cinquanté aniversari de la mort de Pompeu Fabra. Entre els objectius de l’actual col·loqui s’hi troba el fer una anàlisi rigorosa de la normativa de la llengua catalana, i el volum està dividit en quatre apartats, el primer d’els quals està dedicat a aspectes històrics i socials, i el formen 19 estudis que comentaré a continuació.

Antoni ARNAL I BELLA estudia la millora de la llengua a partir de Fabra i considera que ell no vol tornar al català medieval, donat que el modern va patir una castellanització, sino emprar la llengua antiga per la descastellanització i el seu perfeccionament. Clara BARNADA a continuació revisa la *Veu de Catalunya* (1910-1917) per observar la seva reivindicació de la llengua i del nacionalisme, juntament a l’acció desplegada per la Lliga Regionalista; Fabra es dedicà bàsicament a sistematitzar la normativa, per tant quasi no escrivia a la premsa, si bé aquest mitjà li va servir de plataforma per parlar de la seva tasca. Josep M. BERNAL analitza aspectes vinculats a l’estandarització com a activitat generadora de noves tradicions del parlar i a Fabra com a defensor del català com a llengua romànica i com a llengua literària. Oriol CAMPS es refereix a la qualitat lingüística dels mitjans de comunicació alhora de reproduir la llengua col·loquial i a la valoració que es pot fer d’aquesta. Daniel CASALS i Neus FAURA tracten d’una secció (“Aclariments lingüístics”) de *Tele/Estel* (1966-1970) en la qual es divulgava l’obra fabriana, es difonia un model de llengua de base fabriana i de la que s’encarregà Josep Ibañez Senserrich. Jaume CORBERA POU observa la relació entre Fabra i Coromines, per comentar com l’objectiu de Fabra de descastellanitzar el català no es compleix als mitjans informatius com TV3, mostrant algunes formes usades. Maite DOMINGO i Jordi GINEBRA estudien l’obra de Joan Puig i Ferrer (1882-1956), com va penetrar en els seus escrits la normativa fabriana, perquè en els seus textos dramàtics feia prevaldre el llenguatge viu i engrescador. Jordi GINEBRA s’atura en Antoni Rovira i Virgili per veure com aquest va difondre el fabrisme entre les classes menestrals i populars per mitjà del setmanari *L’Esquella de la Torratxa*, del qual revisa els articles. Silvia GÜELL SEGARRA i Roser LLAGOSTERA ESPELT parteixen de la premsa de l’Alt Camp (*Patria, Acció Comarcal, Cultura*) i de la Conca de Barberà (*La Conca de Barberà, Gazeta de la Conca, La Nova Conca/El Seny Gros/Aires de la Conca i El Francolí*) per veure l’influència d’entitats profabristes: Associació Protectora de l’Ensenyança Catalana, Nostra Parla, i d’associacions juvenils.

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (maig 2013)

Narcís IGLÉSIAS comenta com els codis de l'Institut d'Estudis Catalans i de l'Acadèmia de la Llengua Catalana es varen imposar a partir de 1913 aportant una àmplia bibliografia. Lluís MARQUET presenta un treball sobre la descastellanització realitzada per Fabra de la llengua catalana a partir d'articles redactats per Fabra. Toni MOLLÀ es refereix al model lingüístic en la programació de Radio Televisió Valenciana. Enric PORTALÉS tracta sobre l'obra política de Joan Fuster i l'admiració i el seguiment que fa de les normes de Fabra, tot i que el primer buscava un equilibri entre el llenguatge col·loquial i l'estàndard. Albert RICO BUSQUETS aporta nocions sobre el treball de l'editorial Barcino els anys 1925-1926, moment en que va publicar quatre obres de divulgació dins de la "Col·lecció Popular Barcino", sembla que la col·laboració de Fabra va ser indirecta i l'editorial va aprofitar material de les obres fabrianes ja editades i segurament material inèdit sense revisar per l'autor. M. Carmen RIU DE MARTÍN a partir de l'estudi del contingut de les revistes "Cenacle" (1915-1917) i "Ciutat" (1926-1928) editades a Manresa, se centra en els tres textos publicats per Antoni Rovira i Virgili a la primera revista i el tractament que va rebre la gramàtica fabriana en aquestes revistes, ja que en la segona publicació hi havia una secció dedicada a difondre aspectes de la llengua. Xavier RULL revisa la difusió del fabrisme al Priorat, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta a través de la premsa local (1927-1936): *Priorat, La Ribera, La Riuada, Tivissa, El Llamp*, publicacions d'orientació diversa que contribuïren per mitjà de l'elogi a Fabra i l'adoctrinament. El mateix autor Xavier RULL analitza les ressenyes de les primeres obres de Fabra aparegudes a la premsa (1891-1918) i els comentaris positius que feien les publicacions catalanistes de la seva obra. Magí SUNYER ha treballat el primer antinormisme, ja que es ben sabut que l'any 1913 moment de la redacció de les *Normes ortogràfiques* de l'Institut alguns escriptors de l'última generació de la Renaixença i algun de modernista s'hi van oposar i revisa els motius d'aquesta actitud, perquè considera que molts autors noucentistes varen actuar contra els grans escriptors catalans i al ser d'una generació més jove s'oposaren al fabrisme. Isabel TURULL I CREXELLS compara Pompeu Fabra i Carles Riba, i es basa en l'estreta relació d'ambdós personatges a l'Institut d'Estudis Catalans.

En conjunt les aportacions contribueixen no solament al coneixement de la tasca fabriana, sino de la cultura i l'història catalana del segle XX.

IHE
(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Actas del coloquio organizado por el Departamento de Filología Catalana y el Equipo de Investigación en Lengua, Estructura y Uso de la Universitat Rovira i Virgili

(Tarragona). El primer coloquio dedicado a Fabra tuvo lugar el año 1998, con motivo de la conmemoración del cincuenta aniversario de la muerte de Pompeu Fabra. Entre los objetivos del presente coloquio se encuentra el análisis riguroso de la normativa de la lengua catalana y el mismo se halla dividido en cuatro apartados, en el primero se tratan los aspectos históricos y sociales y lo forman 19 estudios que se comentarán a continuación.

Antoni ARNAL I BELLA estudia la mejora de la lengua a partir de Fabra y considera que este autor no quiere regresar al catalán medieval, pues el moderno sufrió una castellanización, sino emplear la lengua antigua para la descastellanización y su perfeccionamiento. Clara BARNADA a continuación revisa la *Veu de Catalunya* (1910-1917) para observar el modo como la publicación reivindica la lengua y el nacionalismo, junto a la acción desplegada por la Lliga Regionalista; Fabra se dedicó básicamente a sistematizar la normativa, por lo tanto casi no escribía en la prensa, si bien este medio le sirvió de plataforma para hablar de su tarea. Josep M. BERNAL analiza los aspectos vinculados a la estandarización como actividad generadora de nuevas tradiciones en el habla y a Fabra como defensor del catalán como lengua románica y como lengua literaria. Oriol CAMPS se refiere a la calidad lingüística de los medios de comunicación en el momento de reproducir la lengua coloquial y a la valoración que puede realizarse de ésta. Daniel CASALS i Neus FAURA tratan sobre una sección (“Aclariments lingüístics”) de *Tele/Estel* (1966-1970) en la cual se divulgaba la obra fabriana; en dicha sección, cuyo encargado era Josep Ibañez, se difundía un modelo de lengua de base fabriana. Jaume CORBERA POU observa la relación entre Fabra y Coromines y comenta como el objetivo de Fabra de descastellanizar el catalán no se cumple en los medios informativos como TV3, muestra algunas formas usadas. Maite DOMINGO y Jordi GINEBRA estudian la obra de Joan Puig i Ferrer (1882-1956), como la normativa fabriana penetró en sus escritos, porque en sus textos dramáticos hacía prevalecer el lenguaje vivo y animado. Jordi GINEBRA se detiene en Antoni Rovira i Virgili para ver como éste difundió el fabrismo entre las clases menestrales y populares por medio del semanario *L'Esquella de la Torratxa*, del cual revisa los artículos. Silvia GÜELL SEGARRA y Roser LLAGOSTERA ESPELT parten de la prensa del Alt Camp (*Patria, Acció Comarcal, Cultura*) y de la Conca de Barberà (*La Conca de Barbarà, Gazeta de la Conca, La Nova Conca/El Seny Gros/Aires de la Conca i El Francolí*) para analizar la influencia de las entidades profabristas: Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Nostra Parla, y de las asociaciones juveniles. Narcís IGLÉSIAS comenta como los códigos del Institut d'Estudis Catalans y de la Acadèmia de la Llengua Catalana se impusieron a partir de 1913, aportando una amplia bibliografía. Lluís MARQUET presenta un trabajo sobre la descastellanización realizada por Fabra de la lengua catalana a partir de artículos redactados por el propio Fabra. Toni MOLLÀ se refiere al modelo lingüístico en la programación de Radio Televisión Valenciana. Enric PORTALES trata sobre la obra política de Joan Fuster y sobre la admiración y el seguimiento que éste realiza de las normas de Fabra, a pesar de que el primero buscaba un equilibrio entre el lenguaje coloquial y el estandarizado. Albert RICO BUSQUETS aporta nociones sobre el trabajo

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (maig 2013)

de la editorial Barcino durante los años 1925-1926, momento en el que publicó cuatro obras de divulgación dentro de la “Col·lecció Popular Barcino”; al parecer la colaboración de Fabra fue indirecta y la editorial aprovechó el material de las obras fabrianas ya editadas y seguramente también material inédito sin revisar del autor. M. Carmen RIU DE MARTÍN a partir del estudio del contenido de las revistas “Cenacle” (1915-1917) y “Ciutat” (1926-1928) de Manresa, se centra en los tres textos publicados por Antonio Rovira i Virgili en la primera revista y en el tratamiento que recibió la gramática fabriana en las citadas revistas, ya que en la segunda publicación había una sección destinada a difundir aspectos de la lengua. Xavier RULL revisa como se dio a conocer el fabrismo en el Priorato, la Ribera del Ebro y la Terra Alta a través de la prensa local (1927-1936): *Priorat, La Ribera, La Riuada, Tivissa, El Llamp*, unas publicaciones de orientación diversa que contribuyeron por medio del elogio a Fabra y el adoctrinamiento. El mismo autor Xavier RULL analiza las reseñas de las primeras obras de Fabra aparecidas en la prensa (1891-1918) y los comentarios positivos que hacían las publicaciones catalanistas de su obra. Magi SUNYER ha trabajado el primer antinormismo, pues es bien sabido que el año 1913 fue el momento de la redacción de las *Normes ortogràfiques* del Institut y a las mismas se opuso algún escritor de la generación de la Renaixença y algún modernista; se observan los motivos de esta actitud, porque considera que muchos autores noucentistas actuaron contra los grandes escritores catalanes y al ser de una generación más joven se opusieron al fabrismo. Isabel TURULL I CREXELLS compara a Pompeu Fabra y a Carles Riba, se basa en la estrecha relación que les unía en el Institut d’Estudis Catalans.

En conjunto las aportaciones contribuyen no solamente al conocimiento de la tarea fabriana, sino de la cultura y la historia catalana del siglo XX.

IHE
(Secretaria de la revista)